

2.4. Doop

De doop in de Christengemeenschap is een kinderdoop. Vanaf de tweede eeuw werd de kinderdoop steeds meer toegepast in de christelijke kerken omdat men ervan overtuigd was dat het heil van God niet vroeg genoeg meegedeeld kon worden. Dit is zo gebeven bij de meeste kerken, een paar uitzonderingen daargelaten¹. In de Christengemeenschap komt daar nog iets bij: er wordt uitgegaan van de gedachte dat vanaf de conceptie zich een ziel vanuit de geestelijke wereld verbindt met het wordende kind (zie par. 3.2. en 3.3.). Hiernaar wordt in de doopliturgie verwezen. Zo is de doop ook bedoeld om het kind behulpzaam te zijn bij het aarden, bij het zich thuis gaan voelen in deze wereld. Daarom wordt bij voorkeur een kind binnen zes weken na de geboorte gedoopt. Maar in principe kan dit plaats vinden tot ongeveer het veertiende jaar. Dit is de leeftijd waarop het kind de jeugdwijding kan ontvangen. Het komt een enkele keer voor dat oudere mensen gedoopt worden, wanneer speciale omstandigheden daarom vragen.

Zoals in alle christelijke kerken betekent de doop ook hier de opname in de gemeenschap van christenen. Daarom is het belangrijk dat niet alleen de ouders, familie en vrienden uit de directe omgeving van de dopeling aanwezig zijn, maar dat ook de gemeente zo veel mogelijk vertegenwoordigd is om zo als het ware een bedding te vormen, waarin de dopeling ontvangen kan worden en geborgen zijn. De gemeente van de Christengemeenschap staat dan voor de gemeenschap van alle christenen. Want de doop betekent niet dat het kind ook automatisch lid zal worden van deze kerk. Dat is iets wat het zelf zal moeten beslissen als het volwassen is geworden. De ouders leggen ook geen doopbelofte af zoals gebruikelijk is in veel andere kerken om het kind op te voeden in de leer van de kerk.

De ouders kiezen twee peten, ook wel *wachters* genoemd. *Waarom wachters?* Wacht houden: je stelt je wakker op ten opzichte van de lotgevallen van het kind, zijn hele leven lang. Het is de bedoeling dat de peten, naast de ouders maar op een grotere afstand, het kind in zijn ontwikkelingen volgen en mogelijk daar ook iets aan bijdragen. Het peetschap is iets dat je in alle vrijheid met je hele hart op je neemt, waarmee je te kennen geeft een speciale band te willen aangaan met dat kind. Het houdt dus meer in dan cadeautjes geven op verjaardagen. Tijdens de doop wordt de wens uitgesproken dat je als peet het kind voorgaat in 'de gemeenschap van Christus'.

Er wordt gedoopt niet alleen met water, maar ook met zout en as. Dit is nieuw. In de Rooms- Katholieke Kerk en de Oosters- Orthodoxe Kerk wordt naast water gewijde olie gebruikt waarmee een kruisteken op het voorhoofd wordt gegeven ten teken dat de gedoopte beziel is met de kracht van de Heilige Geest. De doop met water zoals die in vrijwel alle christelijke kerken voltrokken wordt, vindt zijn oorsprong in het Nieuwe

Testament: Johannes de Doper doopte 'tot vergeving van de zonden' door onderdompeling in water. Dit was een reinigingsritueel. Jezus werd ook op die manier gedoopt, maar zelf heeft hij waarschijnlijk niet gedoopt. Na zijn opstanding geeft hij de opdracht aan zijn leerlingen om te dopen (Mtt.28: 19). Maar water maakt niet alleen schoon, het is veel meer dan dat: zonder water is geen leven mogelijk. Water stroomt, brengt in beweging en laat nieuwe dingen geboren worden; zaden ontspruiten na een mals lentebuitje. Bij droogte wordt regen een 'zegen van boven' genoemd. Zo werkt het water zegenend in wat er 'geboren' wil worden in het jonge kind hier op aarde. Bij de aanraking met water wordt een driehoek getekend op het voorhoofd van het kind. Het levende, bewegelijke denken wordt hiermee aangesproken. De driehoek als christelijk symbool staat voor de Drie- eenheid: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest (zie par. 3.6.).

Zout en as zijn nieuwe substanties in de christelijke doop. Wat is de toegevoegde waarde hiervan?

Een beetje zout brengt de smaak van het eten naar voren. Het vormt letterlijk de smaak van het gerecht, zou je kunnen zeggen. Ook heeft zout een conserverende waarde: het maakt dat je voedsel kunt bewaren. Zout bewerkt het tegenovergestelde van water: zout trekt samen; water maakt los, brengt in beweging. Een zoutkristal heeft de vorm van een kubus, die symbolisch staat voor het vaste en duurzame: hij rust in zichzelf, is compleet en is gesloten naar binnen toe. Voor Plato (ca.427-ca.347 v. Chr.) correspondeerde de kubus (Platonisch lichaam) met het element aarde. Het nieuwe Jeruzalem uit de Openbaring van Johannes (21:16-17) wordt kubusvormig voorgesteld: een concretisering van in de vorm gebrachte toekomst. Bij de aanraking met het zout wordt er een vierkant getekend op de kin van het kind. Hiermee wordt de wil aangesproken om vormkracht te geven aan de toekomst; het verband van de wil met de kin kun je aflezen van de uitdrukking 'wilskrachtige kin'.

As is een stof die overblijft als het vuur uitgebrand is. As is zo dood als iets maar zijn kan. Het is van oudsher een teken van rouw en droefheid; een voorbeeld hiervan is het askruisje op het voorhoofd van rooms-katholieken op Aswoensdag in de Lijdenstijd, veertig dagen voor Pasen. Maar tegelijk is het een symbool voor hoop, nieuw leven en opstanding: de vogel Phoenix die verjongd en gelouterd uit de as herrijst. We maken soms zelf 'asprocessen' door als we in ons leven in een crisis geraken en door een diep dal gaan. Maar dan kan het gebeuren dat wij juist op het diepste punt, als alles doods en uitzichtloos lijkt, de kracht vinden op te staan en herboren ons levenspad kunnen vervolgen. Jezus Christus is aan het kruis door de dood gegaan en verzezen. Door de as worden wij gedoopt in zijn dood, opdat wij opnieuw leven (Rom. 6: 4). Met de as wordt een kruis getekend op de borst van het kind, op de plek waar ons hart zit, het symbool voor ons voelen.

Het is gebruikelijk dat de priester voorafgaand aan de doop een aantal voorbereidingsgesprekken heeft met ouders en peten.

2.4.1. Wat gebeurt er...

Voor het altaar staat een tafeltje met een blauw kleed erover, waarop een kleinere rode doek ligt. Er staan drie schaaltes klaar met water, zout en as. Om het tafeltje heen zijn stoelen gerangschikt voor de ouders met het kind en de peten. Zij worden door de ministrant, de helper van de priester, binnengeleid als de gemeente plaats heeft genomen. Dan gaat de ministrant de priester halen. Ze zijn beide gekleed in een lila gewaad met daaroverheen een wit koorhemd. De priester draagt stola en baret, die wordt afgezet als de doop aanvangt. De liturgie begint met een gebed. Daarna wordt de gemeente toegesproken en bij het geheel betrokken, want zij ontvangt als gemeente van de Christus Jezus het kind in haar midden. Vervolgens wordt het woord gericht tot de beide peten. Zij worden bij name genoemd en de priester geeft hun een hand. De wens wordt uitgesproken dat zij het kind vanuit de offerkracht van hun hart mogen voorgaan in de gemeente van de Christus Jezus; daarmee aanvaarden zij hun taak. Dan komt de eigenlijke doophandeling met de naamgeving van het kind. De voornamen worden voluit genoemd en telkens herhaald bij de doop met het water, het zout en de as, waarbij de werkingen van deze substanties genoemd worden en nog éénmaal bij de afsluiting van dit gedeelte. Zo wordt de naam diepgaand verbonden met het kind. Vervolgens wordt driemaal het kruisteken boven het kind gemaakt, waarbij de Vader, de Zoon en de Heilige Geest aangeropen worden. Tot slot richt de priester zich weer tot de gemeente waarbij nog eenmaal de naam van het kind klinkt, maar dit keer ook met zijn familienaam. Je zou kunnen zeggen dat het kind nu werkelijk op aarde, zowel in zijn familie als in de christelijke gemeenschap, 'geland' is. Als afsluiting wordt het Onze Vader uitgesproken.

ⁱ Wederdopers, Doopsgezinden, Baptisten etc.